

Mi a veszetség?

- A veszetség vírusa, csakúgy, mint az európai 1-es és 2-es típusú denevér *Lyssa-vírus* a *Rhabdoviridae* (Rhabdovírusok) családba és azon belül a *Lyssavirus* nemzetségbe tartozik.
- A veszetség emberre is áttejedő halálos betegség. Néhány európai országban a macskát magas kockázatú, emberre is veszélyes vírushordozó fajnak tekintik.
- A veszetség a világon szinte mindenhol jelen van. Európa nagy részén jelenleg nem fordul elő fertőzés, a vadon élő állatok hatékony vakcinázási programjainak köszönhetően.
- Európában a vörös róka az elsődleges vírushordozó.
- Nyugat-Európában az elmúlt időszak esetei Afrika járvánnyal sújtott területeiről illegálisan behozott fertőzött házikedvencekhez köthetők.
- A veszetség vírusát detergens hatású fertőtlenítőszerrel elpusztítják.

Fertőződés

- Kizárólag veszetséggel fertőzött állatok lehetnek a fertőzés forrásai.
- A vírus már a klinikai tünetek megjelenése előtt néhány nappal nyálal ürül.
- Az átlagos lappangási időszak 2 hónap, amely 2 héttől akár több hónapig is változhat a fertőződés helyétől függően (harapás, karmolás). Minél messzebb van a vírus bekerülési helye a központi idegrendszerrel, annál tovább tart a lappangási időszak, illetve: minél több ideg érintett, annál rövidebb a lappangási idő.
- Habár a denevérek megfertőzhetnek macskákat (veszetséggel vagy egyéb *Lyssa-vírus* törzsszel), ennek az esélye igen kicsi.

Klinikai tünetek

- Bármilyen agresszív viselkedés vagy hirtelen viselkedésváltozás felveti a veszetség gyanúját.
- Megkülönböztethetünk dühöngő és csendes veszetséget. A veszett macskák 90%-a a veszetség dühöngő formáját mutatja.

- Az agyvelőgyulladás, az agyidegek és az előagy érintettsége miatt csökkent vagy hiányzó szemhéj-, szaruhártya- vagy pupillareflexek, kancsalság, laza állkapocs, nyáladzás, görcsös rohamok, izomrángás, reszketés, tájékozódási zavar, céltalan járás, túlzott érzelmi reakciók (ingerlékenység, dühroham, félelem, fényérzékenység), ataxia, paralízis fordulhat elő, amelyet kóma és légzésbénulás miatt bekövetkező halál követ.
- A macskák gyakran a klinikai tünetek jelentkezése után 3-4 nappal pusztulnak el.

Diagnózis

- Biztos diagnózis az állat elhullását követő laboratóriumi vizsgálatból, lehetőleg agyszövetből vett mintából állapítható meg.
- Veszetség gyanúja esetén a macskát különítse el, és vegye fel a kapcsolatot egy állatorvosi rendelővel.
- Néha, különösen külföldi utazás kapcsán, szerológiai tesztek alkalmazhatók vakcinázás ellenőrzése céljából.

Intézkedések a betegség megjelenése esetén

- A veszetséggel fertőzés utáni vakcinázás az adott ország helyi egészségügyi szabályozásától függ és sok országban tilos.
- Közegészségügyi okokból veszetséggel fertőzött macskák nem kezelhetők.
- Veszetséggel fertőzött területeken a kóbor macskákat mindig óvatosan kell megközelíteni. Mentett állatok kezelése és ápolása kockázatos lehet, még akkor is, ha ezek a macskák egészségesnek tűnnek.

Vakcinázás

- A macskák leggyakrabban inaktivált, adjuvánst tartalmazó vakcinákkal szerezhetnek védettséget. Egyetlen oltás is hosszú időre védettséget ad az állatnak.
- A macskák jobban reagálnak az oltóanyagra a kutyáknál és > 97%-uk már $\geq 0,5$ IU/ml ellenanyagszinttel rendelkezik az első veszetség elleni oltás beadása után. Ez a szint már védettséget biztosít.
- A kölyökmacskákat 12-16 hetes korukban kell beoltani, és az oltást 1 évvel később meg kell ismételni.
- Némely vakcinák akár három évig is (vagy tovább) védenek a fertőzés ellen, azonban a helyi jogszabályok évenkénti ismétlő oltás beadását írhatják elő.

© ERZ/AFSSA Nancy, Franciaország, engedélyével felhasználható felvétel

- Az agresszív viselkedés felveti a veszetség gyanúját.

ERZ/AFSSA Nancy, Franciaország, engedélyével felhasználható felvétel

- Eltérő pupillaátmérők (anisocoria) veszett macskában.

Artur Borkowski, Varsói Egyetem, engedélyével felhasználható felvétel

- A betegség végső stádiumában az agyidegek lebénulnak (pupillaátmérők eltérése - anisocoria).

Malene Thyssen/Wikimedia, engedélyével felhasználható felvétel

- Európában a vörös róka (*Vulpes vulpes*) a vírus fő hordozója.

© Merrial

- A betegség végstádiumában az arcidegek lebénulnak.